

1305 Ifte Beh. af Lovf. om Oph. af nogle de Milit. i visse Retsforf. paahv. Indskrænk. 1306

til at bortfjerne det — hvad skal jeg kalde det — Umyndighedsstempel, der endnu paahviler en stor Klasse af vore Medborgere. Der er imidlertid endnu een Side ved dette Lovforslag, der egner det til anbefaling heri Thinget, og som jeg skal tillade mig at fremhæve. Det er nemlig den, at det igjennem dette Lovforslag vil lykkes os at aabne en Breche — skjøndt ganske vist kun en lille Breche — i den bestaaende militaire Retsbygning. Den bestaaende militaire Retsbygning er at sammenligne med et gammelt saldsærdigt Huus og efter min Overbeviisning idet mindste er dens Væde dens væsentligste om ikke dens eneste Fortjeneste. Det er Dem skjendt, mine Herrer, at den militaire Retsbygning hviler paa Grundlag af Christian den 5tes Rigsartikelsbreve af 1683 og paa et Infanterireglement, der er affattet paa Tydsk, som den Dag i Dag gjælder i den tydske Tert, og som skriver sig fra det forrige Aarhundredes Midte, i Forening med endel andre Love og Anordninger, der iøvrigt hverken ere mange eller betydelige og som i alt Væsentligt ere udsprungne af den samme Aand som Krigsartikelsbrevene og Infanterireglementet. Den militaire Retsbygning som saadan var beregnet paa de Tidforhold, der fandt Sted umiddelbart efter Souverainitetens Indførelse, og det var eet af dens Formaal blandt andet at styrke den nys erhvervede Arve- og Onevoldsregjering. Den var knyttet til Forudsætningen om, at Hæren dannedes ved Overtning af leiede Tropper, altsaa af Soldater af forskjellige Nationaliteter, Soldater, som idag tjente een Herre og imorgen en anden; den var knyttet til Forudsætningen om en langvarig, ofte livsvarig, Tjenestetid og endelig til Forudsætningen om en dyb Kluft imellem de Befalende og Adlydende. De Forudsætninger, som nu ere tilstede, kunde der dengang aldeles ikke være Tale om. Hele den daværende Standsforskjel mellem Adlydende og Befalende er jo nu udsløttet; Hæren dannes nu ikke mere ved Overtning, men ved Udskrivning blandt Landets

egne Børn, Tjenestetiden er yderligt kortvarig, og Forholdene have, kort sagt, idet Hele forandret sig saaledes, at den militaire Retsudvikling, der ikke har holdt Stridt med Tidens og Forholdenes Fremadskriden, nu staaer som en forunderlig Antiquitet med hele det 17de Aarhundredes Kjendingspræg ved sig. Det er derfor, mine Herrer, at vi endnu finde disse saa barbariske Straffe, som endnu efter Bogstaven, om ikke efter Udførelsen, gjælde i den militaire Ret — vi fik en lille Mundsmag deraf ved at høre de Bestemmelser, som det ærede Medlem nys oplæste, og Thinget har jo selv, da Krumslutningsloven ifjor var til Forhandling, havt Læilighed til at faae et lille Indblik i de forskjellige Straffearter og Straffemaader, som Militærretten anvender. Derfor sætter den militaire Rettergang et saa stort Dommerapparat i Bevægelse, medens den paa den anden Side indeholder en saa ringe Betyggelse for den Anklagede; derfor er den arbitraire Straffemyndighed, eller Myndigheden til at ifjende Straffe uden Dom bevaret i et Omfang, som gaaer langt ud over Tjenestens Løb, og derhos ud over, hvad Billighed og Retfærdighed tilsigter; derfor har der i umiddelbar Forbindelse med den i og for sig naturligtvis i høieste Grad nødvendige Lydhedspligt udviklet sig dette forunderlige og behnderlige og i visse Tilfælde endog latterlige Begreb om det saakaldte militaire Respectsforhold udenfor Tjenesten, som de forskjellige Landes Lovgivninger allerede have forladt eller ere i Begreb med at forlade, medens det hos os endnu staaer i fuld Blomstring. Derfor er det — for at jeg skal nævne en Ting endnu — at den militaire Værnething er bevaret i hele sit gamle Omfang, saa at det omfatter alle af Militaire begaaede Forseelser, der begaaes, hvad enten de stride mod Tjenesten eller ikke, og derfor endelig er det, at vi stode paa saadanne Arimeligheder som de, dette Lovforslag søger at fjerne, og hvoraf der vel gives adskillige endnu, hvormom maaskee andre Medlemmer her i Salen kunne have Erfaring. Efter hvad